

Magyar Katolikus Lexikon

II. kötet
Bor-Éhe



SZENT ISTVÁN TÁRSULAT
az Apostoli Szentszék Könyvkiadója
Budapest

Bulletin Catholique Hongrois, Bp., 1954.

1956. jún.: francia nyelvű, képes havi folyóirat. Célja: a m. kat. egyh. működésének megismertetése a külfölddel. – Szerk. biz.: Szabó Imre, Heresztóczy Miklós, Brezanóczy Pál, Szántay-Kemény István. Címváltozása 1956. VII/VIII: *La Vie Catholique en Hongrie* (egyetlen sz.). Pi.E.

Bultmann, Rudolf (Wiefelstende, Oldenburg, No. 1884. aug. 20.–Marburg, 1976. júl. 10.) evangélikus teológus. Mesterei H. Gunkel, A. von Harnack, A. Jülicher, J. Weiss és W. Herrmann voltak. 1912: Marburgban az úsz-i egzegézis szabad docense, 1916: Boroszlóban tk. prof., 1920: Giessenben ny. r. prof. 1921-től Marburgban élt és tanított. – K. Barth-tal – akivel kezdetben egyetértett – a prot. teol-nak világviszonylatban is egyik legjelentősebb képviselője. Hatása fölmérhetetlen. Nevét leggyakrabban a *mítosztanítás* eszméjével kapcsolatban emlegetik, bár nem mindig magyarázzák helyesen szándékát. Valójában a kinyilatkoztatás és a hit objektivációja ellen küzdött: a fiatal Heidegger egzisztencialista létértelmezését felhasználva újraértelmezte a kinyilatkoztatást, Isten szavát, hogy a mai ember hitének lehetőségét kutassa. A „liberális” prot. teol-tól indult el, de attól eltérően nem a tört. Jézusra, hanem a hit Krisztusára irányította figyelmét. Két alapkérdésre keresett választ: a) Kicsoda Jézus? Erőteljesen elemezte a róla szóló forrásokat a tört-kritikai és formatört. módszer segítségével; b) Milyen viszonyban van ezzel a Jézussal a hit? Mivel a tört-kritika nem biztosított szilárd alapot megismeréséhez, ~ a hit Krisztusából, az ömegyh. által megvallott dicsőséges Krisztusból kiindulva kereste az alapokat a hit számára. Szerinte a mai hit számára is él Krisztus, a Föltámadott. Föltámadását azonban ~ nem tartotta történeti eseménynek a szó megszokott jelentésében, miként kezdetben Barth sem. A *Hit és megértés* 4 köt-ében (1933, 1952, 1960, 1965) összegyűjtött tanulm-ok e közp. kérdéssel foglalkoznak: milyen módon alapozható meg a hit igazsága? Szerinte a kinyilatkoztatás nem teológiai elméleti, metafizikai alapelveket; a kinyilatkoztatás Isten élő Szava az emberhez, amely bűnös mivoltában állítja őt Isten elé, aki kegyelemből megigazulttá teszi. De a hit egyben a kinyilatkoztatás és az emberi egzisztencia megértése is. Állandóan hirdetni kell és hitben meg kell hallani a megigazulást adó Szót, ne-

vezetesen a Kereszt üzenetét. A hit megfosztja az embert minden biztonságától, de egyben meg is szabadítja. Az élő Krisztus itt és most üdvözít az Egyh-ban. – *Fm: Die Geschichte der Synoptischen Tradition*. 1921. – *Jesus*. 1926. – *Glauben und Verstehen*. 1–4. köt. 1933–65. – *Das Evangelium des Johannes*. 1941. – *Exegetica*. 1967. (bibliogr-val) Sz.F.

Marlé, R.: B. et l'interprétation du Nouveau Testament. Paris, 1966. – Szabó Ferenc SJ: Hit és megértés B. művében. H.é.n. – *Uő: Jézus Krisztus megközelítése*. Róma, 1978:221.

Bunbury: püspökség Ny-Ausztráliában. 1954. XI. 12: alapították. Perth suffr-a. – 184.000 km²-en 1990: 195.000 l, 36.000 h, 26 pb, 26 ep, 7 szp, 17 sz, 107 szn, 31 ni, 4 ki-e volt. **

AP 1990:113.

Bungoma: püspökség Kenyában. 1987. IV. 27: alapították. Nairobi suffr-a. – 3425 km²-en 1990: 1.003.810 l, 294.198 h, 17 pb, 14 ep, 6 szp, 6 sz, 74 szn, 631 ni, 12 ki-e volt. **

AP 1990:113.

Bunia: püspökség Zairéban. Az 1922: alapított ap. pref. 1933: ap. vik. 1959. XI. 10: ppség lett. Kisangani suffr-a. – 22.470 km²-en 1990: 861.287 l, 458.313 h, 12 pb, 32 ep, 35 szp, 86 sz, 213 szn, 98 ni, 469 ki-e volt. **

AP 1990:113.

bunyevácok: katolikus délszlávok. Baranya, az egykori Bács-Bodrog, Torontál és Lika-Krbava vm-k hegyvidékén, a Velebiten, Primorjében és Podgorjében laknak. – A *bunyevác* név eredete vitatott, hagyományuk szerint 'a *Bunától származó*'. Amikor ui. 1463: Mohamed meghódította Boszniát, kir-át és 200 főurat kivégeztette, a hercegovinai Neretvába ömlő Buna vize mellett lakó r.k. délszlávok, a ~ a dalmát tengerpartra menekültek. Útközben Livnovár lakossága csatlakozott hozzájuk. Többségük D-Dalmáciába, kisebb részük Tinninig vonult, ahol kettéváltak: egy részük a tengerpart mentén maradt a Velebiten túl, más részük a Zermanja vize mentén átment a Velebiten. A török kiűzésekor, 1683 táján költözött egy részük Morra, főként Bács-Zombor-Csonoplya-Nemesmilitic-Csávoly-Baja-Szabadka-Csantavér vidékére, de Csongrád, Pest és Torontál vm-be is kerültek.

1910: számuk Mo-on kb. 90.000. Trianon után településhelyeik Baja, Csávoly, Felsőszentiván, Bácsalmás, Bácsbokod és Katymár, m. és ném. lakossággal; többségük a Szerb-Horvát-Szlovén Kirság alattvalója lett.

Iványi István: Szabadka tört. 1-2. köt. Szabadka, 1886-1892. - Margalits 1902:661. - Új Idők lex. V:1165.

Bunyitay Vince, nemes (Sátorlajújhely, Zemplén vm., 1837. jan. 11.-Nagyvárad, 1915. márc. 26.): választott püspök, történetíró. Ősei közt több ref. pap volt. Atyja, András, kat. jegyese, Szepesi Anna kérésére beleegyezett gyermekeinek kat. keresztelésébe és nevelésébe. ~ Kassán a prem. gimn.-ban tanult. 10 évesen, bátyja első miséjén elhatározta, hogy ő is pap lesz. Egerben végezte a teol.-t, 1860: pappá szent. után az egri ér. irodában dolgozott, majd nevelői állást vállalt. Szaniszló Ferenc váradi pp. átvette egyhm.-jébe. Kp.-évek után 1863-75: szentjobbi, 1875-80: bélfenyéri plnos. Édesanyja emlékére *Istennek és fajomnak* jelíggel szegény gyermekeknek óvodát létesített. Amikor pléb.-járól lemondott, 1879: Lipovniczky István pp. kv. tárosává nevezte ki, és megbízta a váradi ppség tört.-ének megírásával. 1884. VI. 5: a MTA I. tagja. 1893: váradi knk. 1897: felsőgagyai apát, 1907: örknk., majd p. prel., olvasóknk. 1915. III: olchini vál. pp.-ké nevezték ki az akkor már halálosan beteg ~t. Eszméletét visszanyervén, örömmel mondotta: „Legalább elmondhatják, hogy a szegény kálvinista Bunyitayakból egy pp. is került ki!” Váradon temették el. - Versei (Viola álnéven) a *Családi Lpk.*, *Kalauz*, *Kath. Néplap* (1856-58); tört. értekezései a *Századok* (1873-90), *Új M. Sion* (1879-86), *Tört. Tár* (1887), *Arch. Közl.* (1879), a nagyváradi *Szabadság* (1887), *Kat. Szle* (1887), *Nagyvárad* (1890); cikkei még a *Nagyvárad* (1892), *P. Napló* (1892) c. lapokban, *A Bihar vm. és Nagyvárad Rögészeti és Tört. Egylet Évkv.-ében.* (1893) - *Öm: Szt László sírjának káptalana.* Nagyvárad, 1879. - *Iffj. olvasmányok.* 1-2. köt. Pest, 1863-65. - *Boldogassz. követése.* Írta J. Nogall. Ford. Uo., 1867. - *Régi képek.* 1-2. rész. Uo., 1868-69. - *Boldogassz. gyöngykoszorúja.* Nagyvárad, 1858. - *Ismeretlen apátságok.* Esztergom, 1880. - *Az egyedi apátság tört.* Nagyvárad, 1880. - *A váradi ós szegyh.* Bp., 1880. - *A váradi ppség tört. alapításától a jelen korig.* 1-3. köt. Nagy-



Bunyitay Vince. M.Gy. fotó.

várad, 1883-84; 4. köt. 1566-1780. S.a.r., kieg. és jegyz. ellátta Málnási Ödön. Lindenberger János előszavával. Debrecen, 1935. - *A mai Nagyvárad megalapítása.* Bp., 1885. (Székközlő) - *A váradi kápt. legrégebbi stallumai.* Nagyvárad, 1886. - *Szilágymegye kk. műemlékei.* Bp., 1887. - *A róm. Szentlélek-társulat anyakv-e 1446-1523.* Uo., 1889. - *M. kir-ok Váradon.* Nagyvárad, 1890. - *Nagyvárad term. rajza.* Szerk. Bp., 1890. - *Bihar vm. oláhjai és a vallásunió.* Uo., 1891. - *Nagyvárad a török foglalás korában.* Uo., 1892. - *Dicsőséges Szt László kir. éneke.* Nagyvárad, 1892. - *Szt László kir. emlékezete.* Bp., 1892. - *A gyulafehérvári szegyh. későbbi részei és egy m. humanista.* Uo., 1893. - *Schematismus historicus venerabilis cleri dioecesis Magno-Varadiensis latinorum pro anno Domini et millenari 1896.* (névtelenül) Nagyvárad, 1896. - *Egytört. emlékek a mo-i hitújítás korából.* Szerk. Rapaiacs Rajmunddal és Karácsonyi Jánossal 1-3. köt. Bp.,

1907-06
valad tört.
1-2. köt.
várad pps.
Málnási Ö.
Arnold ki-
munkásság
Lévine egy-
Bp., 1890.
a nagyvárad
Utóda az c.
Pallas II
várad pps.
nevezése
1915-70,
tag emlék
IV:268. -
MTA Ia

buo Florent
pléb. érsek,
monostor a
fől, amikor
kóna. Ozora
pécsvárad
nevezte ki
akarta elism
ekkor vetett
Cillei). 1432
egyh.-at. A f
a firenzei ~t
börtönbe zá-
ára szabadu
Marchiai Sz.
helytartójt
MA-ban - I
8-1448: kal-
Pecsetje 144
24-1437. III
utóda 1450.
EME VI:4
Mendlik 18
nos 1447:
monte; 14;
(s.v. Buond
III:713. - I
Érdűhelyi
korábbi) -
(44.) (142:
(44.) - M
1984:57. (7